

re sine penitis. Et hec de nobis diuisioni
busq; libror; pncipalium iur; vtriusq; suffi
ciat. Quor; modū allegadi in singul; cū ex
plis suis vide in fundamēto iuris. Et no
ta q; ius ciuile triplr se habet ad ius natu
rale. z tres opatiōes circa ipm z el; mater
am exercet. Aliter tñ z aliter. Nā ius ciuile
pmo addit supnaturali determinatiōi p cō
gruos modos. vt est videre in delictis. ver
bi grā. Ius naturale z el; rectitudo dicat
delicta puniri. insti. de obli. q; ex delic. na. in
pn. ff. de fur. l. j. Et ita oīa pcepta decalogi
sūt a iure naturali sup ill; pncipijs fundata
que ponit iuriscōsult; de insti. z iur. ff. co.
ti. l. iusticia. §. j. Et in phemio decreta. s. bo
neste viuere. alter; n̄ ledere. ius suū cuiq; tri
buere. Secdo rectitudo naturalis vult ne
mini subtrahi qd suū est. Et ius legale dī
stinguit act; ab illa rectitudine deriuantes
scz actū furadi. feneradi. rapiedi zc. Et vl
tra hoc ostēdit quō vnus alior; actū plus
deuiet a rectitudine nature. Et fm illō ma
iores siue minores penas statuit. Tercio d
clarat. Nā iure naturali rectū est neminem
cū alterius iniuria vel detrimēto locuple
tari. Nō tamē habet de eodē iure si sit pos
sibilis euentus in quo q; locupletari pos
set cū alterius iactura sine tamē eius iuria
sicut in pscriptiōib; z in vsucapiōe. De ista
triplici vsucapiōe loquit; l. ius ciuile. ff. de
insti. z iur.

Iustū est qd ex pcepto vel supioris ordina
tiōe alicui pcessuz est. Et sic iustū est illd qd
ordinat iure. l. iuste. ff. de acq. pos. Sed iu
sticia est habit; seu virt; supioris ad pcepti
endū bonū subditōz. Quare zc.

De K S

Illēde sunt cer

ti dies mēsiū. a kalon grece qd est
voco latine. notat in. l. q; ante ka
lendas. z in. l. q; eū. ff. de ver. obli. q; pmi
sio talis. p;omitto aū kalēdas. dupliciter
accipi pōt. s. ante finitas. Et in dubio inter
ptatio d; fieri d; stipulatozem. l. veterib; ff.
de pac. l. quicqd astringēde. ff. d; pbo. obli.
Ergo pinde est aci. pmississet ante kalēdas
finitas. Et tūc bñ sequit; quicqd pmissit aū
kalēdas sit illi similis q; pmissit kalēdis. Et
allegant isti tex. cū rōne pmissa in argumē

promitto in kat am dū

tum ad testes p;ordados quoz aliqui des
ponūt ante guerrā. ali; post. vt qui dixerūt
post intelligant post inceptā. z qui ante in
telligant ante guerrā finitā. Et h; fuit dictū
Angeli z Imole. l. si quis pemptor; sup. j.
glo. z doc. l. ij. §. pe. z. l. ij. §. cu; qd. ff. si cer
pe. p Bar. in. l. j. C. d; vsufruc. l. insulā. §. pe.
ff. solu. ma. p Jaco. butri. in. l. s; z si posses
sioni. §. itē si iurauero Imo. ff. d; iureiur. in
l. inter stipulantē. §. j. ff. de ver. obli. Imo.
in. c. cū ptingit. de offi. dele. c. cu; tu. et glo.
magistralis. in. c. in nra. de testi. Et aliqui
dixerūt q; testes tales ideo p;ordant ne pu
niant de falso nō vt pbet. vt p doctores in
legib; allegat; Alij dicūt q; p;ordant vt p
bet. vt p glo. in dicto. c. cū tu. Sūt g kalē
de pme dies in q;libet mēse. dicte a colo. q;
antiq; colebāt primū diem mēsis. z sic di
cunt quasi colendi. Vel dicunt a vbo gre
co kalo. l. yoco. q; romani habebant pco
nes q; prima die mēsis mētebāt p terram
dicētes. Vocat vos senator ad nundinas
p;parare vos. De h; est glo. notabilis in. l.
cū sextus. ff. de ver. sig. q; etiaz declarat no
nas z idus. de quib; vide in fine pmi libri
cōputi cromaticis z in alijs. Itē in fi. lib.
vj. in glo. j. sup data libri.

De L S
Abra sunt ima

gines que distillāt aquā salient;
scilicet aque z fistule que salient;

bus ptingit.

Lanto onis. est macellari; vl; beccari; a lant
ando sic dicit; q; dillanāt z dillacerat aialia
z p frustra carnes icidit z vedit. Ut est ille
q; lanā sepat a corijs bestiar; z eruit siue dī
coriat bestias. Et sic d; a lantido fm glo. i
l. cū de laniōis. ff. d; fun. i. stru. z i. stru. lega.
Lata culpa est nō itelligere qd oēs bñ intel
ligūt. z n̄ facere qd oēs faciūt vl; maior ps
vel id facere qd nulli vl; pauci faciūt. ff. de
ver. sig. l. late.

Latitare est se malitiose occultare aīo frau
dandi creditores suos agere volentes. ff. q;
bus cau. in pos. ea. l. fulcim; §. quid sit latī
tare. z habet in glo. c. p;ultatiōib; ij. de of
fi. delega.

Latini sunt vel dicebant olīm quidam qui
ita erant a dñis manumissi vt erāt in vīta

liberi et gauderent plenaria libertate in bonis suis, sed in morte serui erant, quare pro obitu eorum non poterant succedere parentibus, et bona eorum tanquam seruorum ad dominos deuoluerebant. Et heredes eorum nihil post mortem eorum persequerentur, sed contraria habet conditio deditur, ut super dictum est in lra. d. et i. de iurisdictione absteruit, quia pessima conditio erat, unde in lra. de liberti. et ius. Vita latini gaudent deditur morte.

Larue sunt deformationes hominum propter appositionem coloris.

Laudum est iura arbitri. Et laudare est sententiam arbitraliter ferre. Item laudare dicitur arbitrum in loco ubi compromissum est factum, alio non valet laudum, nisi cum dies, s. arbitrum. ff. de arbitris. Sed quod locus accipiat. Dicitur Ludovico de roma quod pro ciuitate, et allegat Speculum singulariter in ti. de arbitris. et si. ite. quod an sit. ete. et s. sequitur. Item laudum arbitrorum non potest rescindi propter textum instrumentorum de nouo reperorum si equiparas arbitramentum transactioni. Si autem vis equiparare reductioni appellationis tunc posset sicut in appellatione in qua non probatum probabo. Dicitur Fredericus de senis. in consilio suo. cc. xxxvii. quod incipit. Petrus testatur.

De LE

Leuis culpa. ut in. s. pterea. q. mo. res contra ob. insti.

Leuissima culpa non est puidere quod sapientissimum puidisset. ut posuit rem in capsa, et cum clauis clausa, et credebatur esse clausa, clauis amota non probatur an esset clausa. Et similiter de leui. depositari non obligatur si res deposita pdesit nisi ptes sic puenierint. Sed delata culpa semper tenebitur. Et etiam est lata culpa nescire iura ciuilia. l. leges. C. de legibus. ubi casus ad litteram. quia omnes debent scire iura ciuilia. Non ergo excusat dices nesciebam quia lex prohibebat. Etiam in maleficiis ignoratia crassissima et negligetia maxima lata culpa est quod dolo comparatur. Sed casus fortuitus est inopinatus rei euentus qui nullo hominum remedio puideri potest. ut. C. de pig. act. l. q. fortuitus. et insti. eo. ti. s. item is cui. vide super culpa.

Legatus est ille cui certa patria vel puincia committitur gubernanda. ut in. c. nouit. de appella. Potest etiam dici legatus quicunque ab alio ad alios quos est missus. Aliter. Legatos dicimus

eosdem quos aduocatos vel patronos causarum qui in forensibus negociis preminentibus litigantibus suis prebent patrocinium. Et non, quia tria sunt genera legatorum. Quidam de latere domini pape mittuntur. ut cardiales quos appellat fratres. Et tales possunt absolvere homines sue et alterius puincie. in puincia et extra. et equiparantur pconsulibus. Alii sunt non de latere sed de alio. illi simpliciter in legatione mittuntur. ut plures qui tamen absoluunt puinciales. et in puincia non extra constitutos. Et equipantur pconsulibus puinciarum. Tertii sunt natui. quod suarum ecclesiarum pro textu legatione funguntur. ut archiepiscopus cantuariensis. de quo in. c. j. de offi. deleg. lib. vi. et tales sunt quatuor. s. archiepiscopus Eboracensis. Cambrariensis. Remensis. et Pisanus. ut non. in alleg. c. j. eo. ti. li. vi. allega. Et legatus per litteras de sua legatione fide facere debet si exigatur. ut. C. de manda. prin. l. unica. Et eius vice fungitur qui destinatur et vice alterius gerit. quare honorandus est sicut ille cuius vice gerit. lxxxix. di. c. vlti. ubi dicitur. quod diaconus non debet sedere ante presbyterum nisi locum habuerit sui patri archiepiscopi. tunc enim sicut illius locum tenens honorabitur. ut. xciiij. di. c. j. Item legatus generalis potest cognoscere per simplicem querelam. et per appellationem de causis subditorum suffraganeorum suorum. ut non. in glo. cause illorum. c. j. eo. ti. Et legatus a latere deferre potest ecclesias vacantes. si est cardinalis. alio non. ut non. in. c. j. eo. ti. li. vi.

Legatus pconsulis est cui pconsul postquam puincia iam est ingressus mandat iurisdictionem determinatam et assignatam. aut quicunque in itinere moram passus vel necessaria trabes. ut in. l. alii quoniam. de offi. pco. et lega.

Legatum est donatio quedam in testamento a testatore relicta. insti. de lega. s. j. et ff. de lega. ij. l. legatum. Vel est deliberatio hereditatis quam testator ex eo quod vniuersum heredis foret aliquid quod collatum vellet esse. in. l. legatum. ff. de leg. j. Et relinquit legatum non ut hereditas. sed cui placet. ut dicens. hoc illi de lego vel relinquo. id est dandum dispono. Vigebat autem legatum olim pluribus modis. Quoniam per dedicationem his personis. Ille amodo vendicat a me illam rem sibi ut suam ut dicat suam esse. et petat ut suam. Quoniam per donationem his personis. Heres meus damnatus esto. id est obligatus esto hoc illi dare. Quandoque finem quod dam legatur per condemnationem. quando

a testatore aliquid relinquere in penam et in
damnum heredis hoc modo. Si heres meus
Titia duxerit in uxorem in damnum suum et pe-
nam centum lego. Quibus visgebat legatus per
verbum sine dicitur his verbis. Sino illi hanc re-
id est pmissio illi habere. Si pro res apud
illu esset. apud esset hic modus legandi ut sine-
ret eum habere quod apud eum tunc esset. Quibus per
preceptatorem. si cum duos vel plures heredes in-
stituit. et alteri eorum prelegauerit aliquid et huiusmodi idem
preceptaret et per alios haberet.

Et nota quod legatum regulariter traditur ab here-
de et fideicommissum fere idem est quod legatum.
Sed est dictum fideicommissum idem quod olim per-
debat ex fide hereditum. Sed modo quod iuris est in
vno idem et in alio.

Legatum est cui aliquid legatum est. et quod legatus
accipit. Et talis potest esse testis in testamento
ut in istis de testamento. ordinis. §. legatariis. Sic etiam
fideicommissum. ut ibi dicitur.

Legare est ultima voluntate testatoris de sin-
gulis rebus disponere et legatum ab herede per-
standum alicui relinquere. Etiam legare alia si-
gnificatione est mittere. et sic inde dicitur legatus
id est missus. sed cum significat relinquere venit
inde legatum. Et legare omnes possunt qui testamen-
tum facere possunt. et legari possunt omnibus illis qui possunt
heredes institui. Item legari possunt res testato-
ris et heredis. etiam res extranee persone. Et si
quibus testator sciebat rem alienam esse. et tunc dicitur
rem illam emere a domino et tradere legatario. et si
dominus vendere noluerit debet heres legatario
tradere estimationem. Item possunt legari fructus
futuri. Item iura actiones. et servitutes. sed non
res que non est in rerum natura. ut hypocenta-
taur. Et ea de quibus non est commercium ut for-
um romanum basilica vel templum. et quod publico
usui destinata sunt. Idem potest legatum relinqui
quibuscumque personis apud tamen et idoneis. ut si di-
cat testator lego. dare iubeo. improprie modo. per-
cipio et sic de alijs. Item relinqui potest legatus
pure in die et sub conditione. Et potest testator
hominem legatum apponere conditionem quam volue-
rit. quod heredis institutio est caput et funda-
mentum testamenti. Et quod sine heredu institutio-
ne non valet testamentum. Ideo multum inter-
est tabellionum de herede considerare et inquire-
re. Secundo de hereditatis divisione. Tertio quod
possunt et debent institui. Quarto quomodo et qualiter
fiat heredu institutio.

Legitime partes heredu his versibus continentur

Quattuor autem infra dantur naturae iura tridentem.
Semissem pro dantur naturae quinquaginta ultra. Arbitri-
um sequitur substantia certa patris. Quarta tibi
satis est si sis extraneus heres. Tunc trebellarius
cum reddere cuncta rogaris. Tunc defalcatis
cum per legata grauaris. De istis partibus vide
glossam in c. raynucius. de testa.

Legitimum dicitur sex modis. Primo quod non est per-
hibitum. et sic per abnegationem prohibetur ut incest-
us de legitima. Secundo strictum quicquid est per-
missum non per abnegationem prohibetur. sed per po-
sitionem licitum. Tertio in positio digniori. scilicet
iure civili processum capiendum ius civile lar-
gissime per priorum et omnibus partibus iuris civilis.
Quarto processum a iure civili restringendo
ut non comprehendat priorum. sed omnes alias partes
scilicet senatusconsulta. principum placita. et iura
prudentialia. Quinto adhuc plus restringendo
ius civile solum per legem. xij. tabularum. Sexto
maxime restringendo solum per legem. xij. tabularum. ex-
clusis responsis prudentium et edictis priorum.
ita notum in l. vnica. C. quoniam non per. par. petenti.
ac. hec Catho. saccus.

Leno est qui propter comparato stupro accipit.
vel dantur de adulterio duxit. vel qui ea adul-
terio subiicit. vel adulter se facit. vel questum
de adulterio uxoris accipit. vel qui mancipia
quatuor habet. scilicet qui taberne vel alicui
negociationi. ponit meretrices ut per lucrum.
Et hic est infamis. vel qui uxorem deprehensa
in adulterio in matrimonio retinuit. ut. C.
ad. l. iul. de adul. crimine lenocinij. Et in glo.
de multis modis lenocinij concordantie al-
legant. C. de specta. seu. leno. in l. i. super le-
nones. in l. xj.

Letamen est iterum linitum a letando dictum. quod le-
tas facit segetes.

Letale idem est quod mortiferum. unde dicitur de aliquo
vulnerato ad mortem. quod letale vulnus habet.
Et venit a letum. id est mors. unde. Boleu leti cau-
sa fuere mei.

Lex est constitutio populi qua maiores natu-
simul cum plebibus aliquid sanxerunt. secundum Iulium.
lib. v. et dist. j. c. lex est. Et dicit glossa. quod olim
populus statuit leges. Sed hodie trans-
lit hanc potestatem in imperatorem. in istis. de iur.
na. gen. et civil. §. sed quod principis. Vel aliter.
Lex est species iuris. et ponitur quandoque
stricta. scilicet pro eo quod populus romanus
senatorio magistratu interrogante veluti co-
sule constituebat. in istis. de iur. natu. gen. et

cul. §. pstat autē. Nā p̄sul est q̄ senator erat
 ⁊ pplm p̄sulebat an eis placeret ita statui. et
 popul⁹ r̄idebat ita. Et etiā sic diffinit. Lex
 est cōmune p̄ceptū vīroz prudētū p̄sultra-
 tio delictoz q̄ spōte vīl ignorāter p̄bunt co-
 bertio. cōis reipublice spōsio. ff. de legi. l. i.
 Nūq̄ pontif large p̄ oī rationabilī statuto
 Un etiā dī. Lex est sanctio sc̄tā iūbēs hone-
 sta. p̄hibēs p̄ia. q̄ sumit ex lege greca. ff. de
 legi. ⁊ senatūscō. Lex etiā q̄nq̄ dī p̄suetu-
 do. j. q. j. c. ij. Nūq̄ rō. j. dist. p̄suetudo. Nū-
 q̄ ius scriptū siue p̄stitutio quecūq̄. Nūq̄
 p̄stitutio ciuili t̄m. Et qualis debeat esse
 lex habet in. c. erit. iij. dist. §. dī. Erīt autē lex
 honesta iusta. possibilis fm naturā ⁊ pa-
 trīe p̄suetudinē. loco tēporis p̄ueniēs. ne-
 cessaria. vtilis ⁊ manifesta. ne aliqd p̄ ob-
 scuritātē in captione p̄tineat. Et ibidē in. c.
 sequen. §. leges. dī. q̄ nō est iudicādū de le-
 gīb sed fm ipsas. Et leges instituunt cum
 pmulganē. ⁊ firmanē cū moribz vtentū cō-
 probant. Nā lege nō tota p̄specta inciuile
 est iudicare vel respōdere. ff. de legi. l. ciuile
 Et leges ipse canones sacros imitantur. in
 aucten. de eccle. ti. §. j. coll. it. de iudi. clerī.
 c. j. de iura. calū. ⁊. c. j. de no. ope. nunc. vbi
 subdit. sacroz statuta canonū p̄ncipiū con-
 stitutionibz adiuanē. ⁊ sic cōuerso in ma-
 teria ciuili ius canonicū cedit ⁊ imitat. Lex
 alia priuata. alia publica. Lex publica est q̄
 a sanctis patribz scripturis est cōfirmata. vt
 lex canonum. Lex priuata est que ex insti-
 tutu spiritus sancti in cordibz fidelīz est scri-
 pta. scz charitas que dignior est prima. xix.
 q. ij. due sunt.

Legū auctores seu inuētores ponūt. dī. vñ.
 c. Moyses. ⁊. c. fuerūt. vsq̄ in fi. dist. eiusdē.
 vbi dī Moyses gētis hebreē prim⁹ omnīū
 diuinas leges sacz litterz explicauit. Foro-
 neus rex prim⁹ grecis leges iudiciaq̄ cōsti-
 tuit. Mercurius trimegīst⁹ prim⁹ egiptiis
 leges tradidit. Et dicit glo. q̄ dī trimegīst⁹
 p̄pter tres potentias. eloquentiā. scientiam
 et virtutē. Solon prim⁹ leges athentensī-
 bus edidit. Ligurgus prim⁹ lacedemoniis
 ex appollinis auctoritate confinxit. Numā
 pompili⁹ qui romulo successit prim⁹ in res-
 gno leges romanis edidit. Deinde cū ppl⁹
 seditiosus magistrat⁹ ferre nō posset. decem
 viros legibz scribēdis creauit. qui leges ex
 libris Solonis de greco in latinū sermo-

nem trāslatas duodecim tabulas exposue-
 rūt. Fuerūt autē hī decē vīri. Apicius. Lan-
 dius. Genticius. Veteri⁹. Juli⁹. Manili⁹.
 Sulpici⁹. Sext⁹ vel Sextigi⁹. Curacius
 Rumelius postumius. Hi decē sunt electi
 ad scribēdas leges fm Jfili. v. ethimo. Le-
 ges autē in libris prim⁹ p̄sul Pompei⁹ redi-
 gere voluit. sed nō p̄seuerauit obtrektorū
 metu. Deinde cesar. s. iulius cepit idē face-
 re. sed ante interfectus. Paulatinū autē anti-
 que leges vetustate atq̄ incuria aboleuerūt
 quaz ⁊ si iā nullus iustus sit. noticia t̄m ne-
 cessaria videt fm Jfili. v. ethi. ⁊. c. ij. dist.
 vij. vbi glo. dicit causam quare noticia illa-
 rum legū est necessaria. Et est vt sciat causa
 quare tollant. C. de cadu. tol. l. vnica. quia
 papa arguit etiā ex abrogato iure. c. nouit.
 de iudi. Vel ideo noticia talīū est neces-
 saria vt reprobenē maledicta. xxxvñ. dist. legi-
 mus. ⁊. c. qui de mensa.

Leges nouē. ⁊ legū codices. ⁊ a q̄bz ceperūt
 habet. c. fuerūt. pall. dū dicit Jfili. vbi supra
 Nouē autē leges a Constantino cesare cepe-
 rūt ⁊ reliquis succedentibz. Erātq̄ p̄mixte
 ⁊ inordīnate. Postea p̄o theodosi⁹ minor
 august⁹ ad similitudinē gregoriani ⁊ hermo-
 geniani codicē factū p̄stitutionū a p̄stanti-
 ni t̄pibz sub p̄prio cuiusq̄ impatoris titulo
 disposuit. quē librum a suo noīe theodostia-
 num vocauit.

Leges quibz nonytimur quō fuerint facte.
 Require. ff. ⁊ insti. de exhereda. libe. p̄ totū.
 et in multis passibz. Nā vt dicit dist. ij. c. q̄
 dam. Leges quedā dicunt ab hīs qui con-
 diderūt. vt p̄sulares Tribunicie. Julie. A-
 quillie. Corneliē. Et p̄cipue lex pompeia.
 lex papia a Papio. als. papiniana a papī-
 niano. lex falciidia. ⁊ q̄ plures alie de quibz
 infra. Quedā etiā dicūt a locis. vt lex rodla
 et cōsimiles.

Lex aq̄lia loq̄t in eo casu cū quis culpa sua
 alicui dānū dederit. veluti equū. seruū. vel
 aliud aīal occiderit vīl vulnerauerit. seu ve-
 stem suā sciderit. aut in illis rebz dānū dede-
 rit. Et in hac lege venit culpa leuissima. vt
 si quis ex alto se p̄cipitauerit et sup aliū cecī-
 derit teneē lege aquilla. Casus p̄o etiā occi-
 dentē excusat. insti. de le. ac. §. iniuria. Et si
 putator ramū deleuerit ⁊ nō p̄clamauerit. ⁊
 sic alique occiderit teneē ea. l. sed nō tenetur
 lege cornelia de sicca. in qua venit t̄m dol⁹.

ff. ad. l. adq. l. 2 ad. l. cornel. de sicca. Requiescit
pra. Actio legis adq. l.

Lex commissoria pprie nō est lex neq; senatus
cōsultū, sed poti⁹ pactū, 2 habet locū cū ita
vēditor puenit cum emptore, vt si nō fuerit
solutū pciū totū vel ps cū qdā pōio statim
soluta est, vt in tali die vel tpe sit res inem-
pta vel inuēdita si dictū sit vt redeat pos-
sessio vl' dominū ad venditorē. Tale autē
pactū nō habet locū in pignori b; s; in em-
ptiōib; vt. ff. de l. cōmis. l. vlti. 2. l. si fund⁹.
Et q; res d; inempta ita accipit. Si vendi-
tor inemptā esse velit, cui⁹ causa id cauetur
al's fraudare vēditor si exusta villa in po-
testate emptor' esset nō dādo pecuniā iem-
ptū facere fundū. ter. est in. l. ij. ff. eo. ti.

Lex cornelia de falsis penā interrogat hīs q; fal-
sum testimoniū dixerit vl' falsū testamentū
vl' aliud qōlibet instrumētū sc̄pserūt, aut si
gillauerūt, aut al's falsum cōmiserūt puta i
moneta vl' mēsurā. Et est dicta lex cornelia
a cornelio inuētoze. Dicit etia testamentaria
et eius pena in seruos est vltimū supplicū,
in liberos pōo deportatio, insti. d. pub. iudi.
S. itē lex cornelia, de fal.

Lex cornelia de sicarijs loq; de hīs q; dolo
malo interficiūt s; telo vel factu furtive, et
hmōi. Vel etia d; lex cornelia d; veneficijs
a veneno, puta qn qd aliu interfecit vene-
no, aut magicis susurrijs vel incantatiōib;
vel q; mala medicamēta publice vēdidit, 2
dicit de sicarijs a sicca acuta vel cultello,
eo q; significat ferrū vel cultrum, vñ insti. de
pub. iudi. S. sicarij aut. Vñ dicit glo. ibi
dem. q; sicca est cultell⁹ vtriq; incidēs quez
portāt pegrinū qñq; i baculo quodā, ita q;
nō patet, vñ p̄sus. Est sicca mucro latēs sic-
carius inde vocat.

Lex. xij. tabularū fuit origo tot⁹ iur⁹ ciuil⁹, fm
glo. insti. d. iur. na. gē. 2 ciuil. S. ex nō scripto
in ver. origo. ff. de ori. iur. l. ij. S. j. Et d; lex
sc̄pta in. xij. tabulas. Quaz decē a ciuitati-
bus athēnensū 2 lacedemonioz a decem
viris fuerūt allate. Et due ad illaz declara-
tionē p eosdē decē viros postea addite, vt
dicit glo. in. p. decē viros. S. deinde. c. moy-
ses. dis. vij. Quē em leges ppter discordiā ple-
beioz cū nobilib; fere. p. xxx. annos in de-
suetudinē abiissent creati fuerūt decē viri q;
trāstulerūt leges grecoz in latinū, 2 eas in
decē tabulis eburneis sc̄pserūt. Et hī de-

cem viri postea videntes i illis decē tabu-
lis multas leges deesse, accepta prāte corri-
gēdi, diminuēdi, interpretādi, addēdi, 2 sup-
plēdi duas alias tabulas addidit. Et de-
inde dicta est lex. xij. tabularū. Postea cū p-
dicti viri sibi magistratū vsurparūt a p-
plo sūt creati, 2 sic p̄sules sūt facti, q; senatus con-
sulta cōposuere, postea p̄tores p̄stituti sunt
q; edicta p̄toz fecerūt. Et lex. xij. tabularū sic
d; 2 h nōmē olim accepit cū romani iura
penes se nō habuerūt s; eēt penes grecos
Ip̄i leges sc̄ptas desiderātes a grecis mīse-
rūt nūcios ad grecos q; supplicarēt eis vt iu-
ra traderent romanis, qd greci renuerunt.
Dittentes greci ex eis sapientē quendā, vt
exploraret an digni essent romāi legib; qui
cū romā venisset romani excogitantes qd
fieri poterat quendā stultū ad disputandū
cū greco posuerūt, vt si pderet derisso esset.
Brecus nutu disputare icepit 2 leuauit di-
gitū vnū, significās q; vn⁹ esset deus. Sed
stult⁹ credēs q; vellet eū vno oculo cecare,
duos eleuauit digitos, s. indicē 2 medium,
qui etia ad iuramentū necessariū leuauit, et
cū eis etia pollicē sicut naturalr eueit quasi
grecū cecare vellet vtroq; oculo. Brec⁹ autē
credidit q; trinitatē ostēderet. Itē grec⁹ aper-
tā manū extēdit, vt ostēderet oīa nuda deo.
Stult⁹ aut timens alapā seu maxillatā sibi
dari, pugnū clausum quasi repcussurus le-
uauit. Brecus intellexit q; de oīa clauderet
palma. Et sic credēs romanos dignos le-
gib; abūt 2 decē viris discretis a romanis
electis, quos greci dignos iudicauerūt, le-
ges impetrauerūt. Et sic greci tradiderunt
ip̄is decē tabulas eburneas in quib; p̄tine-
bat rā ius scriptū qd in ciuitate athēnarū
frequētabat, q; nō scriptū qd in altera ciui-
tate s; lacedemonioz erat iusu. Postq; po-
stū decē viri fuerūt sic cū decē tabulis reuer-
si ab ip̄o populo romano habuerūt pote-
statem sup illas decem tabulas examinādū
addēdi 2c, vt supra de hoc in glo. l. ij. ff. de
origi. iur.

Lex falcidia dis. ij. c. quedā, in fi. prohibet ne
quis in testamēto pl⁹ extraneis legare pos-
sit q; vt quarta ps sit heredi b; data. Dicitur
aut falcidia a Falcidio tribuno auctore, vl'
fm Azo, dicta est a fabre falce, id est a dīmi-
nutione, q; tam in primo singularib; rel-
ctis relectat legata, vt falce relectant segetes

Nā olīm licuit cuilibz totā hereditatē suā alteri relinqre Sz postea falcidia statuit q quarta ps hereditatē debet relinqui heredi bus legitimis zc. vt sup de. f. Triplex est falcidia. vna debita iure nature. alia iure in stitutionis. Tertia d: quarta trebellianica que cōpetit heredi instituto q rogat est be reditātē alij restituere. d. l. i. c. rīsa. de testa. c. raynuc. et. c. raynaldus.

Lex fāua d plagarijs eos psequi q liberos aut seruos vl filios alienos ab vrbe vel de vna puincia ad aliā subducūt z eos vēdūt fraudulentē inscijs dñis z patribus suis. vt. ff. ad. l. fal. de pla. l. j. z. l. lega. z. l. eū.

Lex fusia als fusia. vl suffia canina nō pmittēbat in testamēto manumissioes fieri. nisi vsqz ad certū modū vl nūez seruoꝝ. licz in ter viuos sit. sz hodie ista sublata est z mul to magis liceret in vltia volūtate. Et dr ca nina forte a qdā inducta q canis vocabat. nā canis naturā suabat q stat in palea quā nec sibi hie pt. nec alij fauet vt sit psonāl rei nomē. insti. de dona. s. est z aliō. Tal' g mo riebat tanqz canis. qz nō poterat tenere ser uos. nec libertatē patiebat eis dari. insti. de l. fusi. ca. tol. in glo. j.

Lex helyascētia deditioꝝ ē de lata libtate. d q insti. q z qui. mo. manumitt. nō pos. s. ea de lege helyascētia. q dñō minoz. xx. annis nō aliter manumittere pmittit. quā si videt. ca. l. i. pga ptoꝝ apd piliū. i. apd locū pti lū sup s. iusta cā manumissiois approbata fuerit manumissi. vt ibidē tex. in qd.

Lex iulia d adulterijs z stupro psequit adul teros. z eos q sine vi pgiēs. viduas. aut ho nestas aut honeste viuentes corrūpunt aut violāt. Et nō solū temeratores aliaz nupri arū gladio punit. sz etiā eos q cū mascul ne phandā libidinē exercere audēt siue nō ve rent insti. de pub. iudi. s. itē lex iulia. de ad ult. et ibi p totū de legibz hie posst. qz pu blica iudicia sunt.

Lex iulia d ambitu punit eos q p ambitu seu ambitionē muneribz datis ad honores ad officia publica accedūt seu succedūt. de quo isti. de publi. iudi. in. s. sunt pterea. in glo. z in. l. j. ff. ad. l. iul. de ambi.

Lex iulia lese maiestatis eos punit q in pnci pēn aut in rē publicā aliqd cōmittūt z ma chinant. Et ē tales statuta pena capitalis Itē q vsqz ad qrtā pgenlem nō succedunt

nati ab eis nisi p pncipē dispēset cū eis. et sic pena ei⁹ aie amissione sustinet. vt. C. ad l. iul. mai. l. quisqz. z insti. de publi. iudi. s. publica aut.

Lex iulia repetundaz loqz d his plectēdis q tpe admistratiōis aliqd acceperit vt iudica rēt vl nō iudicaret. vl aliqē in vincula de iicerēt vl nō. Ad hē cōpetit vt datū refer uet. z q alter puniat. Ultra h etiā cōpetit ptra eosdē ill q ab ipis aliqā violentiam passi sūt. vt si coact⁹ fuerit q s a talibz vēde re rē suā mīoz pto qz valebat. z in silibz ca sibz. ff. ad. l. iul. repe. l. j. itē. iij. z. v.

Lex iulia de residuis punit eos q officiū pu blicū aut admistratiōē habuerit. Et tpe ad mīstratiōis sue publicā pecuniā quā acce perit i qd cūqz negociū erogandā retinuerit z nō erogauerit. Ut q rē publicā quā acce perit tradēdā i cōi erario nō reposuerit sibi dē. sz penes se furtiue z dolose retinuerunt. vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. ij. z. l. iij. s. lege.

Lex iulia d vi publica punit eos q vim ciu armis fecerit vl intulerit. z ē pena deportati onū. vt insti. d. pub. iudi. s. itē lex iulia.

Lex iulia d vi priuata punit eos qui sine ar mis vim inferūt i publicatōe tertie ptis bo noꝝ. Si aut vi rapt⁹ pgiēs. vidue. vl sancti monial. aut als fiat. faciētes z opē flagitio dātes pena capiti puniunt. insti. d. pub. iu di. s. itē lex iulia. de vi priua.

Lex iulia noz. b. loqz d latina libertate. vt in sti. d. liber. s. libertinoꝝ aut.

Lex iulia d annona cōpetit d illū q facit vl pcurat annonā fieri cariorē. qz i h ledit res publica. vt. ff. ad. l. iul. de anno. l. ij.

Lex iulia peculiat⁹ cōpetit d illos q pecuniā vl rē publicā. vl sacrā vl religioā furāt pena vt. s. vt isti. d. pub. iudi. s. lex iulia.

Lex iulia mistellia. als vstellia bz locū qn do maritus relinqt vxori i testamēto aliqd sub certa pditione si alteri nō nupserit. z con ditiōe nō seruata nō tenet heres dare relis ctū p istam legē. Et qualē facit cautionē vi de in aut. cui relisctū. C. de indict. viduita. et l. iulia mistel. tol. z. l. j. ibidē.

Lex ortētia lata. i. fca. z a rege nomē sortita ē q eā statuit z fecit. q pcorauit inē plebē et pplm z pncipē. q pstituit vt nō min⁹ aut pl⁹ valeāt plebscita qz lex ppli. de q insti. d iur. na. gē. z ciul. s. sed z plebscita.

Lex papia patrū pūnet pnia p suscipiēdis

libellus dicitur

Et sic libellus est diminutivum. Unde dicitur, puer noluit libellum a sacerdote accipere, in autem ibi allega. Quibus et tertio capitulo per principium oblat. C. quoniam libellus, per oblatam, facit, cōtesta. Quarto per iudicem delegato, ff. de officiis, per iudicem, nec quisque. Quinto per scripturam demandatoris. Sexto per scripturam recusationis. Septimo per scripturam quam vir dat uxori quam repudiat, et illa dicitur libellus repudii. Octavo per scripturam appellatōis, ff. de appella. l. i. Nono per scripturam quam iudex dat appellanti, s. apostolus, de appella. c. cor. di. l. i. xj. Decimo per scripturam infamatoriam, quod dicitur libellus famosus quam nullus scribere debet nec dictare sub pena capitis, s. in leges. Proprie tamen libellus est scriptura agitoris questione continens et futuram actionem depromens. Et dicitur Ly. quod est brevis scriptura intentione actoris vel accusatoris contra rem clare depromens. Et sic libellus non debet esse verbosus vel vitis superfluis, nec obscurus, nec alternativus, quod alternativus ponit obscuritatem ut non, in glo. iij. l. si in re, ff. de rei vendi. Est tamen libellus incertus admittendus ubi incertitudo provenit ex facto adversarii, iuxta non, in. c. significatibus, de libel. obla. Et quod quoniam libellus alternativus admittatur nota ibidem videlicet de consuetudine, nunquam tamen de rigoris iuris, in i. de act. s. sunt et alij, al. s. s. i. iste quidem et ea que sunt consuetudinis observant, ff. de edictis, l. i. quid si fugitivus, s. apud labeonem, et melius eo, t. i. quod si nolit, s. qui mancipia, et glo. in. c. abbate sane, de re iudi. lib. vj. in glo. ver. dñi vel qñ, quod est elegantissima et aurea dicenda. Vel sic, Libellus est brevis membrana actoris petitione et causam continens et actionem complectens. Dicitur autem libellus a libro diminutivum propter sui brevitatem, sicut codicillus a codice s. in Spe. i. ti. de libel. pcep. in pn. vel dicitur a libra, l. iusticia. Unde iudex debet statim equum lace ministrare, p. l. v. dis. ois. xxiij. q. i. non offeram, et c. ab abbate sane, de re iudi. lib. vj. in. s. p. far. ergo, et. c. i. eo. ti. l. i. vj.

Libellus repudii. Requiritur repudium.

Liberalis causa est quoniam principaliter mota questione ab aliquo dicitur aliquis seu alius suus servus esse ipse pro prestat se esse liberum. Si pro prestat se esse servum non actoris sed alterius, non est causa liberalis, sed est causa dñi, et causa hic ponitur per iudicio.

Liberi sunt qui ex ingenuis nascuntur. Fiunt

autem liberi qui manumittuntur. Et dicuntur a libertate. Et sunt filij et filie et ceteri omnes in recta linea descendentes usque ad trinepotes, et vltimi dicuntur inferiores seu posteriores. Similiter pariter dicuntur omnes ascendentes per paternam seu maternam cognationem nobis juncti usque ad tritavum. Et vltimi dicuntur superiores seu maiores. Appellatio est liberorum intelliguntur nepotes et filij et alij descendentes, ff. de ver. sig. l. i. liberorum. Et si ex masculis, s. appellatio filiorum regulariter non comprehenduntur nepotes, in i. qui da. tuto. pos. in fi. et est glo. sup. p. liberum in cle. unica, de bapti. facit, glo. j. in. c. in pñtia, de pba.

Libera. hec dictio significat posse fieri libere quod mandatur. Non tamen significat ultra mandatum generale. Et sic non viderentur accessa que requirunt mandatum speciale, et si de usu cōi. l. i. sec. ex significato attento de iure scripto. Tunc enim si significat posse fieri quod sine mandato speciali non fieret excepta denotatio, l. procurator, cui generaliter, ff. de p. iuncta, l. filius, ff. de dona. Significat etiam quod posset alienare quod non possit procurator cui est accessa generalis administrationis non expresso verbo libera, cui significatum addit et operatur. Non autem fecit donatio, neque donatio ex natura est gratuita, vñ non, s. in Bar. in. l. quod rome, s. calimach, ff. de ver. ob. Verbum libera in illo tamen operatur ad quod refertur, verbi gratia, dicens, Constituo te procuratorem ad agendum et defendendum litem prestantiam dās et cedens liberam potestatem etc. non videtur accessa administratio cause, sed solum instancie, quod si probo importat. Et de causa non potest transigere sed solum de instancia. Item ibi, Constitui procuratorem ad recipiendam solutionem dans ei liberam potestatem quod potest progare terminum, facit de p. cura, qui ad agendum, l. i. vj. et. l. duo, ff. de admini. tuto. Item de verbo, plena, l. si, procurator, s. quod si plenam, C. de p. cura. Item si dominus concessit quod procurator possit quod ipse dominus, licet non expressit verbum, libera, vel plena potestate, l. creditor, s. lucius, ff. manda. Idem si dominus promissit se ratum habiturum quicquid per suum procuratorem actum fuerit, l. i. ff. de procuratoribus.

Liberatio sumitur per dispositionem liberatoria, et significat diversimode. Nam ibi testator legat debitori suo qui solus est liberationem si significat quod debitor agere possit contra heredem

libellus dicitur
libellus dicitur
libellus dicitur

libellus dicitur

libellus dicitur

libellus dicitur

vt cū liberet p acceptilationē. l. iij. §. nūc de effectu. ff. de libe. lega. Quia qñ testator dicit, volo liberari. vel lego liberationē. significat q vult ab herede liberari ex cōi mō intelligēdi. Itē ibi. Duo sūt rei p mittēdi q tenent ad idē debitū qlibet insolidū. testator legat vni liberationē. significat q ille possit agere s herede vt liberet p pactū. Sed alter nō liberat nisi ille vñ liberaret ex maiori vi. videlz acceptilationē. nā tūc etiā alter liberat. sicut acceptilatio capis p tali solutōe q vno soluente alter liberat. sec⁹ i pacto. Sz certe pactū liberatōis in simplici rōe valet tñ sicut acceptilatio. Itē duo sūt rei p mittēdi socij vni legata est liberatio. significat q ille cui⁹ nomē scriptū nō est habet p legatario. Et sic agere pōt vt liberet sicut ille q noīat⁹ est. Et si testator ei puidere voluit qd pbat ex similibz plectur⁹ sufficiēter. qz i prahēdo socij sunt. Et intellige socios fm Bar. quibz omē lucrū z damnu est cōmune in illo debito. Itē ibi duo sūt rei p mittēdi nō socij facti debitores ex pecunia q puenit ad vtrūq. vel pueria est in cōem vtilitate. testator legat liberationē vni nō libabit p acceptilationē sed p pactū. Et istud pactū pficiet etiā alteri in pte seu medietate debiti. Et sic intellige qd nō. glo. in. §. nūc de effectu. palle. Cōclude g. aut sūt socij z liberatio fit p acceptilatioz. Et sic scā vñ pdest etiā alteri. Sed iste alter nō legatari⁹ nō potest agere nisi vbi testator ei puidere voluit. Aut nō sūt socij. z tunc liberatio fit p pactū de nō petendo z pdest alteri imediate vt in altera medietate tñ conueniat. Itē nota q pactū factū vñ pdest alteri. put actum est z nō alias. nam si est actū ius ex eo queri tñ illi cui fit illi queri tñ. Si vero actum est ius queri vtrūq. tunc queri vtrūq. In dubio pō pactū factū reo prodest fideiussori. Sz nō pactū factū fideiussori ecōtra pdest reo. nisi vbi fideiussori fit acceptilatio. z pncipalis obligatus est re. Quia tūc hec acceptilatio respectu pncipalis cōtinet pactū qd sibi pdest lege z p iusu. §. z si fideiussori ff. de accept. Posset tamē dici q pncipalis liberat ipso iure. qz hoc fit p cōsequentiam. vt ibi nota. In acceptilationē autē si fit pncipali pdest fideiussori. Facta autē fideiussori pdest ei tñ si hoc est actū. In dubio prodest pncipali licet nō semp put nō. in

l. si quis reū. de libe. lega. z finaliter pcluditur q liberatio vñ persone in vna re vel in vno debito ad aliā psonā. aliā rem vel aliud debitū extendit. Si h disponētē quis pbabili medio voluisse significat. Et liberatio generalis nō cōprehēdit q ibi nō ptenet aliqd mediū pcludit. Et liberatio concessa spāliter generalr inter vltimos z vltima voluntate significat qd significare quoduis mediū pbabile declarat.

Libertas est res spūalis. z ideo pōt venire i cōmutationē cū alto spūali. d re. pmu. c. ad qstōes. z de ser. nō or. c. nullus in glo. vlt. Itē libertas est natural facultas ei⁹ qd cui⁹ qz facere libet nisi qd vi aut iure phibet. in. st. de iur. pso. in prin. Et hec factas quis late pateat. tamen ei qñq resistit de facto. vt qñ nō possum⁹ qd desideram⁹. vt de iure. vt qñ nō facere furtū aut rapinā probemur.

Libertas latina fuit libertas que habebat q si moreretur ille cui dabat libertas. tūc tenuit. sed si supuixit tūc nō tenuit. sed hodie est correctā per. l. j. C. de la. lib. tol. Requiere sup latini. Et dicebat latina p similitudinē Nam vt romani nomiati sunt qz romanis subijciebant et incolumes mittebant. licet fm rem latini vel romani nō essent. Et illa libertas latina dicitur cum nō esset vera libertas.

Libertas dediticia. Req. sup dediticia.

Libertas fidecōmissoria est quā testator recte nō voluit cōpetere. sed p manumissioem alterius cuius fidei hoc cōmissit. s. vt manumitteret.

Libertas testamentaria est que ex ipso testamento directo cōpetit. vt. C. de testa. ma. in prin. in glo.

Libertas vindicte est q fit p vindictā. C. de vin. liber. in prin. glo.

Liberti siue libertini sūt q ex iusta cā a seruitute manumissi sūt. Nec est inter eos differentia. licz quidā mīn⁹ prudēter dicūt libertini esse filiū liberti. vñ libert⁹ me⁹ vel libertinus dī ille q seru⁹ me⁹ fuit sed manumissus. Et ego ipsi dīcor patron⁹. de q sup. p. in seruitute. in st. de liberti.

Libertus abortiuus est qui in testamēto ei⁹ qui abortus est. id est mortuus manumittitur.

Libertus assignatū est quē patron⁹ ei⁹ ex

liber? suis esse velit ipm assignauit.
Librari? est qui in libra apponendo pōdera
 causas rerū determinat, vel est liberos ven?
 dens et custodiēs.

Libripēs idē est qđ librarius, d. qđ glo. insti.
 de testa. or. in prin.

Liberatio sumit p dispositiōe liberatoria et
 significat diuersimode, vt supra habetur.
h. d.

Liceri vel **licitari** est rē appreciare, vñ dicit.
 nō curo cētū grecos vno obolo liceri. S; **licere** actiūū significat rē pōio mensurabilē
 estimare qđto pōio valeat, vñ. d. Diues i or
 be licet, paupem sed nemo licet.

Liceor em ē actiūū i significatiōe et passiūū i
 voce. S; **liceo** ē. vñ. Non licz asse mibi. qđ
 me nō asse licet. Inde **licitare** ē frequēter esti
 mare valorē rei vendibilis. Et **licitator** ad
 est suator vel puocator, seu pseta.

Licitatio est veditio pposita, vt cū aliqđ em
 pto in re ab altero volēte emere pōiū auget
 Vñ qñ aliqua res publice venalis expo
 nit, et vn' offert decē et alter quindēcim, qñ
 pclamatiū est qđ pl' offert eā habebit ille
 qui pl' offert d; aliū vincere licitatiōe, vñ
 cū alterū sic intēdit supare plus offerēdo in
 quacūq; negociatiōe licitatio est vt qđ licita
 tiōe vincit rē feret. C. de sacrosan. eccle. aut.
 qui res, et C. de fide instru. et iure haste fisca
 lis. l. qđ cūq; l. i. r. Est ē licitatio subastatio.
 vñ oblatio ad subastationē vt in. l. licitatio.
 ff. de pub. iudi.

Licitarij dicunt qđ emēdo vēdēdo vñ pducē
 do rē aliquā, vel negociādo aliqđ pl' offe
 rē do. al. et al. terū pcedit supare.

Licētia multiplex est vt no. Archi. xliij. q. ij
 si abstineret.

Lima est instrumentū fabrilē et ferreū qđ me
 talla rodunt, polunt, minuunt, et purgant
 vñ. q. j. s. cū g. vbi ferrū, et est glo. in. c. pasto
 ralis. de re iudi. in. cle.

Límites sūt fines vñ tēminí regionū. Inde lí
 mitare termiare d; vñ restringere. vñ límes
 est termín' agris posít' vñ pratis seu capis.
 vñ etiā d; meta. S; líme est introit' domus
 dictū a límite. Nā límia sūt edium, límites
 pō regionū vñ finū. de qđ insti. qui. mo. ius
 pa. po. soluis. s. dictū est aut.

Límitarij dicunt qđ pstituti sūt inter castra et
 ciuitates, vñ pfinia oppida vt límites dēfen
 dāt et colāt, vt. C. de fun. lími. l. vlti. in fi. li.

ij. Et dicit Accur. sup rubr. l. bide. qđdam
 habent p límitosis límitrophis. a trophos
 id est descriptio, et límites. i. descriptis ad
 vsum límitū. al's miltū qui imperium cu
 stodiant.

Líminarche dicunt pncípes locorū i qđb sūt
 diuersaz, puíntaz aut regnoz diuersorū lí
 mites et termíní. Inde etiā dicunt colími
 narche qui pfinia oppida vñ ciuitates tenēt
 trās límitē locorū.

Linea ē collectio psonaz ab eodē stípte des
 scendentū diuersos grad' pñcēs et nume
 ros distinguēs, vide no. Jo. an. sup arborē
 p sanguinitatis.

Línthea nō dubitat velū vocari.

Línthearij sunt qđ líntheas nauis vñ nauisū,
 vel línthearioz negociatiōe exercēt rē.

Línthearia d; talis negociatiō.

Líntheariosa vel líntheariū est negociatio
 línthearioz.

Litē pēdere est litis ptestatiōe esse, vel litē i
 certo esse, cū tñ ambigu' sit ei' exitus et eue
 tus. Nā litis et iudiciorū eue' est incert' ff.
 de pecu. l. qđ debet. Pēdere aut d; lis p ap
 pellationē recusatiōe p'sultatiōe vel rela
 tiōe, vel qđdiu diffinitiuā snia nō est lata,
 de qđ p doct. vt lit. penden. p totū.

Litē ptestari d; qñ actor pponit intentionē
 suā et actionē corā iudice p aliquē. et ille sta
 tim negat. tñc est lis ptestata. Et d; pēdere
 Nā i suspēso sūt oīa donec lis sopiat. i. ter
 mine't. vel ad superiōrē negociū transmitta
 tur. Et dicit lis pēdere quo ad hoc vt nihil
 innouet qñtuor pcurrentibz. Primo qđ cita
 tio emanauerit. Scđo qđ a iudice cōpeten
 te. Tercio qđ ad partē puenerit, vel pte im
 pediente quo minus puenerit. Quarto qđ
 in ea talia sint exp'ssa p qđ pars instruat sup
 quibz pueniebat, vt in cle. fi. vt lit. penden.
 pōt addi quintū, vt ibi nota, qđ emanet et p
 ueniat debito tpe.

Litis contestatio est negocij principalis ab
 actore et reo hinc inde facta narratio. Quā
 narrationē pcedere debet libellus, nisi for
 te de cōsensu partium remittat. Fit autē li
 tis cōtestatio corā iudice p narrationē acto
 ris et p'radictorū rñsionez rei, vt qđ negat.
 vñ p aliquā exceptiōe opponit aīo ptestan
 di litē. i. ea mēte vt in causa procedat vñ des
 sistat. Est ergo litis cōtestatio fm Goffre.
 hincinde apud iudicē negocij principalis

facta narratio p pncipales psonas. nō p ad
uocatos. nisi forte pncipales adeo fuerint
indiscreri vt eoz defectus de licētia iudicis
per alios suppleat. vt i. c. pastoralis. d iudi.
Et litis ptestatio est intrin actiois et pfectio
in causa. de s vide glo. bonā. in. c. dudū. ij.
in. s. ppositā. de elec. quō et qñ fiat litis cōte
statio.

Litigiosa res est mobilis vel immobilis res
vel se mouēs de cui dñlo cā mouet int pte
titorē et possessorē puentiōe iudiciaria pti
bus vel pncipi oblati et iudicibz insinua
tis et p eū futuro reo cognitis. C. de litigi.
aut. litigiosa. Fit aut res litigiosa in cōtinē
ti oblato libello. Alij dicūt rē litigiosaz nō
esse aū lit. ptestationē. de s glo. in. c. j. vt lite
penden. l. b. vj.

Lis a ptestiōe limitis pti? nomē sumpsit. de
q Virgil. Limes erat positi? lre vt discerne
ret agri. c. for? de s. sig. ad mediū. Et lis dō
mora cū fuerit ptestata. c. ex pte. ij. de s. sig.
et aduersario. de excep.

Lit qñ ptestatio est qñ alijs pūet? iudicio
sup rebz mobilibz qñ possidet noie alieno
noiat dñm i iudicio et accipit iducias ad d
nūciādū dñm. vt ad iudicē veiat vl mittat si
spe dñs nō cōparet i termino sibi dato. tunc
lis qñ ptestata est d dñm siue habet. p pte
stata ad interrūpēdū longi tps pscriptio
nē. vt in. c. qm frequēter. s. in alijs. s. qd si
sup. vt lit. nō ptesta.

Littere dō obligatio pbi qñ qñ pfitet aliquā
i aliquo instrumento se recepisse pecuniaz
quam nondūz recepisse sub spe nūerationis
future sibi faciende. put a creditore eidē p
missum extitit. Illi cōpetit actio non nume
rate pecunie si extigitur ab eo debitum ante
q recepisse.

Littere de rato dicunt pcuratorie qz pstitū
ens pcuratorē semp adiūct i fine. qz qd p
curator fecerit sup causa ad quā dat? est ra
tum gratū et habebit. vt. c. cū dilect? de re
li. domi. in glo.

Litigatoris noie nō solū actor sed etiā reus
intelligit. vt. c. j. de lit. ptest. l. vj.

De LD

Locatio est psone vl rei ad vsū facta pcessio
vel mercede vel pecunia numerāda pūeta.
alio qñ de alia re erit ptract? noiat? de quo
vide no. p doc. de loca. et pduc. sup Rubr.

Locus est bursa vel marsubium. in. c. j. de
deposi. in glo. dñs loculos habuit vt indit
gentibz subueniret. xij. q. j. habebat domi
nus loculos.

Locator est ille q rē aliquā p certo pscio vel
certa mercede alicui vtendā pcedit. vl altū
re sua mercede sibi pūeta vt pmitrit. vt cū
loco tibi domū meā ad habitādū in ea ego
dicor locator. Tu sō q sic vter? seu ad vsū
recipis cōductor nuncuparis. vt in. ca. j. de
loca. et pduc.

Locati actio. Req. sup. Actio locati.

Locuples. Req. sup. Bona liberor.

Locus religiosus. Req. infra religio.

Loc? sanct? dō q firm? est et pūctibz munitus.
dñm qdē qd sanctū est. s. a sanguinibz. id est
a ptiis imolari dō. de q insti. de re. diui. s.
sancte quoqz res.

Loc? insignis fm Jo. an. in. c. statutū. de re
sc. l. vj. est ciuitas. l. ibi nō sint pti. Et d
s dat ibi rōnem. S. fm Inno. Hosti. Ab
ba. nō sufficit eē ciuitatē nisi sit ibi copia pe
ritor. Cōpo. dic. sufficit si d riano pnt lo
co haberi pti. Pan. de lizaris. i. de vnica.
d fo. cōpe. dic. insignē locū i q pōt copia ha
beri necessarioz. p epō. familia. et eqtibz su
is. l. nō sit copia peritor.

Loci adiectio significat diuersimode dispo
ni. verbi grā. Testator dicit. rōio lego cen
tum que sibi volo solui de pecunia quā ha
beo in tali loco. puta. tali castro. tali domo
tali archa. Et si i illo loco nihil est tūc nihil
debet. si min? ē nihilomin? tota pecunia de
bet. l. qdā testamēto. ff. de leg. j. l. lnci. ff. d
ali. et ciba. leg. vbi testator legauit alimenta
libertis. postea scpsit q ex certis fundis pti
pient. si nō pnt pti ex illis fundis aliū
de debet suppleri. facit. l. paulo calimacho.
s. fin. ff. de leg. iij. Rō qz loc? h apponit ad
demonstrationē vñd solutio fieri possit. vt
nō ad taxationē seu restrictionē legati qre
legatū nō restringit. Etia qz legatū fuit fa
ctum in genere. et sic remanet in genere. et ad
iectio loci refert ad designationē fiende so
lutiōis. Et qd de legato dō idē i ptractu in
telligitur paritate rōis. vt si dicat. promit
to tibi centum soluēda de pecunia quā ha
beo in tali loco. Et ibi lego vl promitto de
cem que habeo in archa. si nihil est nihil de
betur. Si minus est. illud tñ debet. l. si ser
uus. s. qui quinqz. ff. de lega. j. Quia locus

adijct summe immediate. Et p hoc signifi-
cat q illa summa q ibi est debebat z nō alia
Un testator vl pmissor se refert ad illd cor-
pus pecunie qd ibi est. Et idō si nīhl est nī-
hīl debet. vel qten⁹ est eaten⁹ nī debet. Le-
tera mltā exēpla ponit Petr⁹ burgūdi in. s.
sacramēta. l. inter stipulante. ff. de ver. obli.
Et finalr loci adiectio opat qd ratio dīcat
vl lege disponit. vel put volūtas disponēt
dīcat. quā qdūis mediū pbabile declarat.
vt. l. cū cert⁹. ff. de vi. tri. z ole. le. l. si debi-
tor. s. j. ff. de p. trahen. emp. z ven. l. cum qui
kalendis. ff. de ver. obli. l. legatū. s. vīm. ff.
de annu. lega. l. ex eo. ff. de vi. tri. z ole. lega.
cū similibz.

Zogograph⁹. i. scptor publice rōis. Et dīcī
a logos sermo vl lexis rō. z graphos scri-
ptura. Et fm Accur. in rubri. C. de tabell.
scri. z logo. li. x.

Longa p̄suetudo est q decē vl vīginti annis
inducit. z multomag⁹ lōgiori tpe. vt li. xxx.
vel. xl. annis p̄durat.

De LW

Lucrifacere. i. acquirere.

Luere. i. liberare. vñ dī. pign⁹ luif. i. liberat.
Alio mō accipit p puniri. vñ dī. luo penas
id est punior. vñ. Ere luo pign⁹. penas cru-
ce. luce tenebras. Dīct z luere qd salit vt
outs. De pmo significata vide insti. de leg.
s. sed z si rem.

Lugubrare. i. vīgillare. z nocti p̄p̄le attribui-
tur. Sic dī. luna hz radīos lugubres. z sol
claros. vide insti. d. leg. s. nra. i. tex. z glo.

Lustr⁹ ē spaciū qnqz annoz Un dī. Indicio
p̄stat ex tribz lustris. i. durat ad quīdecīm
annos. vt de fl. instru. inter dilectos. vide
supra indicio.

Luxuria no. Archi. de p̄sue. c. fl. li. vj.

De MA schinatio. vi

de. s. Dol⁹. Et est qsi astutū inge-
nū. Quid em̄ ē q hō semel dedit⁹

malitie nō adinueniat. in aut. vt hī q ob. se
habe. pbi. res mīno. post p̄n. col. vj.

Magister nauis. Req. s. Actio exercitoria
Ceo. al. l. vnica. li. xij.

Magistri scrineoz dicebant q scrineis sacri
impj p̄positi erāt. Vel sunt pragmaticarij

sic dīcti. qz pragmaticas sanctiōes illas scz
quas principes faciebāt z statuebāt consi-
lio procerum suoz scribebant. z exēpla eo-
rum in scrineis repōita ad memoriā custo-
diebant.

Maioz dī ille qui. xxv. annoz impleuit eta-
tem de quo no. insti. de cu. p totū. z p doc. d
restī. in inte. c. j.

Mauma est ludus q vigeat in maio. Et
dicunt a maio. vel maiuma grece. latine in-
gressus scz estatis qn herbe frondesqz virē-
tes letificāt. Inde venit mai⁹. C. d. mauma
in rubri. li. xj.

Maioz pars attendit q ad numez. z sanioz
quo ad zelū iudiciū. Vel pōt dīci maioz ps
que maiozi inītiū rōni. vt. ix. dīl. sana. z. xvj
dīl. c. multis.

Magōes siue vētilarij sūt q i scrūis emēdis
vl vēdēdis mercationē exercēt

Magi sūt q vulgo malefici ob facinoz ma-
gnitudinē nūcupant. Hi sūt q pmissu dei
maleficio elemēta pcutiūt. Turbāt mentes
hoīm mīn⁹ p̄sidentū zc. xxvj. q. v. nec mīz.
Et ibi q sūt nigromātiā. idromātiā. z de
augurijs. z auruspicijs. q oīa ibi rep̄oban-
tur. Dīct em̄ Aug⁹. ex li. de ciui. dei. ibi ad
finē. Q ideo qsqz nō dīz eis credere. qz alio
qn euentū q p̄dicūt. aut sanare vident in-
firmos. aut ledere sanos. qz h pmissu dei fit
vt ipi q h audiūt vel vidēt p̄bent. Et appa-
reat quali fide vl deuotiōe sūt in gratia er-
ga deū. Hec ibi.

Macellare est mactare vel trucidare. Inde
dicunt macellarij q pecora vel qdrupedia
mactāt. vt est glo. v. in clemē. j. de vi. z ho-
ne. clerī.

Magister dī q p ceter⁹ alicui⁹ rei siue nego-
cij curā gerit. Et interpretat sillabali ter. qua-
si i maiori statu existēs. Sz litterali sic. qsi
manū acrem gerēs inter scolares tenēs eos
rigide. Scdm glo. v. c. j. de magi. dī a mo-
nēdo siue a monstrādo. vt. ff. de ver. sig. l. q
bus vīm.

Maledic⁹ est q obloquit⁹ de hoīe detrahens
do. et em̄ obloquijs dep̄rimēdo. vt. c. j. d. de
male. Sūma aut inīqtas est detrahēre. Et
ois q detrahīt fratrī suo homicida est. vj. q.
j. c. summa. Et detractores fratrū homici-
de sunt. de pe. dī. j. homicidtoz. Nō tamen
semp peccāt maledicētes. vt. xliij. dīl. c. in
noīe domīnī. in fi. vbi ponit longa maledī